

NOWY Kurier Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Sobota, dnia 20 września 1913 r.

Redakcja i administracja „Now. Kurjera, Łódzkiego“ mieści się w lokalu przy ul. Zachodniej № 37.

Interesowani do redakcji, zgłaszać się mogą od 12 do 3 po południu i od 6 do 7 wiecz. Administracja otwarta od 8 rano do 7 wiecz.

Adres telegraficzny „Łódź Kurjer“

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca, za artykuły nieoznaczone z góry ceną, honorarjów administracja wypłacać nie będzie.

Prenumerata w Łodzi wynosi rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, miesięcznie kop. 50.

Za odnośnienie do domu lub przesyłkę pocztową dolicza się 20 kop. miesięcznie.

Za przesyłkę zagranicę dolicza się 60 k. miesięcznie

Zmiana adresu 20 kop. **Telefon № 253.**

Cena ogłoszeń: I-sza strona 50 kop. za wiersz lub jego miejsce, nadesłane 50 kop., nekrologi i reklamy 15 kop., ogłoszenia zwyczajne 10 kop., Drobne ogłoszenia 1¹/₂ kop. za wyraz

Ogłoszenia zamiejscowe: I strona 50 kop. reklamy po 20 kop., zwyczaj. 12 k. za wiersz lub jego miejsce, w tekście 75 kop.

Agenty: w Łodzi Biuro ogłoszeń „Promień“, Piotrkowska 81; w Pabjanicach A. Wadzyński, Zamkowa 23; w Zgierzu: Nowy Rynek, kiosk Aleksandra Lacha. **WYŁĄCZNE PRAWO** przyjmowania ogłoszeń w Rosji, za granicą i w Król. Polskiem, oprócz Łodzi i okolicy, oddane jest Domowi Handl. L. i E. Metzli i S-ka

Teatr Polski
Cegielniana 63
(DRAMAT I KOMEDJA)

Dziś i Jutro wiecz.

Gęsi i gąski

Jutro po poł.

Mąż z Loterji

Teatr Popularny
ul. Konstantynowska № 16.
(Opera i Operetka).

Dziś i Jutro wiecz.

SUFRAŻYSTKI

Jutro po poł.

Cnotliwa Zuzanna

Cyrk-Teatr W sobotę 20 września 2 przedstawienia o g. 4-ej pp. po cenach niższych od 17 do 110.

- 1) **Ordynans naciągnął** (Wesoła komedia)
- 2) **Co cudze, to ci nic do tego** ze śpiewami, na zakończenie divertissement wieczorem po cenach zwykłych.

I ŻYWI NIEBOSZCZYCY (farsa w 3-ach aktach)

Poraz drugi. II) **Dla wszystkich siostr kołczyki** sztuka ciesząca się wszędzie wielkim powodzeniem. W antraktach odbędzie się oryginalny championat walki francuskiej.

W niedzielę dn. 21 września 2 przedstawienia. Popołudniu po cenach niższych: od 17 kop. do 1.10. Dla dzieci i uczącej się młodzieży. 1) **Umar-fem** (komedia) 2) **Nie wiesz, gdzie bród nie wchodzi do wody.** 3) **Divertissement.** Wieczorem znana operetka 1) WRONA w PAWICH PIORACH 2) z powodu niebywałego powodzenia poraz 3-ci **Dla wszystkich siostrkołczyki.** W antraktach odbędzie się oryginalny championat walki francuskiej; W próbach sensacyjna nowość. Kabaret-Nietoperz, oraz Biedne owieczki (znana operetka).

Strzałki wskazują sposób rozciągania kremu na piegi.

Ważne dla Pań dbających o urodę

PIEGI,

opalenizne, plamy, pryszcze, wagner, czerwoność twarzy usuwają:

Mydła i Kremy „Psyche“

1. Przeciwpiegowy 2. Udelikatniający, nadaje oświecającą piękną cerę

Nagrodzone złotym medalem i zatwierdzone przez Radę Lekarską za № 1511. Ządać wszędzie i tylko z plombą wynalazcy **A. Charemy**, właściciela apteki i laboratorium w Łodzi ul. Średnia № 10. — Stoik 50 k. Wobec naśladownictwa zmieniona etykieta i nadana marka fabryki Pabjanice, ul. Zamkowa 7 dom W-go Patzera

Zadajcie zawsze i wszędzie „CYKORJI BOHNE’go z PODKOWĄ“, a otrzymacie paczkę cykorji gwarantowanej czystości i najlepszego gatunku

Włocławska Fabryka Cykorji R. BOHNE i S-ka

uprasza Sz. Publiczność o odróżnienie jej wyrobów od cykorji innych fabryk zarówno włocławskich, jak i pozostałych w Królestwie. Znakiem dobitnie odróżniającym jest umieszczenie na opakowaniu marki fabrycznej „**PODKOWA**“, którą fabryka BOHNEGO stale się posługuje. r1400-0

SALON MOD
Me Michel
został przeniesiony na ul. Mikołajewską pod № 50 i poleca najnowsze modele i nowości.

Laboratorium chemiczno-bakterjologiczne
Magistra N. Schatza.

Piotrkowska 37. Analizy lekarskie: moczu, płwocin, krwi i t. d. Analizy chemiczno-techniczne: wody, mydła, tłuszczów i t. d. Badania krwi na syfilis.

Dr. Jakób Kon

Akuszeryja i choroby kobiece przeprowadził się na ulicę **Wschodnią № 72** telefon № 30-23.

KAZIMIERZ OSSOWSKI
INŻYNIER
Obronca Patentowy
Petersburg Woznienskiej Prospekt 20
Berlin Potsdamerstr. 5.

Czas odnowić prenumeratę.

Dzisiejszy numer składa się z 10 kolumn.

KALENDARZYK.

Sobota, 20 września 1913 r.

Dziś: Eustachjusza M.

Jutro: N. M. P. Bolesnej.

Międzynarodowa ochrona pracy.

W marcu r. b. związkowy rząd szwajcarski rozesłał rządów państw europejskich notę okólną, w której uczynił im propozycję, by przysłali swoich przedstawicieli na konferencję międzynarodową, mającą na celu rozpatrzenie niektórych spraw prawodawstwa robotniczego.

Prawie wszystkie państwa europejskie wyraziły swą zgodę na przyślanie delegatów, którzy obecnie zebrał się w Bernie Szwajcarskim.

Już nie pierwszy raz zwołuje się tego rodzaju konferencje. Odbywały się one i dawniej. Co te konferencje wyobrażają i na czym polega ich znaczenie?

Wiadomo, że od drugiej połowy wieku XIX ruch robotniczy wyszedł z granic narodowych i stał się międzynarodowym. Międzynarodowy ruch robotniczy, jako piód internacjonalizacji całego życia ekonomicznego, w rezultacie doprowadził do całego szeregu prób, mających na celu międzynarodowe prawodawcze uregulowanie warunków pracy, i w czasach ostatnich prawodawstwo fabryczne zdradza pewne dążności do ułokowania się na stałe w prawie międzynarodowym.

Sama myśl zjednoczenia międzynarodowego prawodawstwa ochrony

pracy zrodziła się już dawno. W roku 1840 niejaki Daniel Lagrange przesłał rządowi Francji, Niemiec i Szwajcarji prawo pruskie, dotyczące obrony dzieci, dołączając memorandum „w postaci pełnej szacunku propozycji niezwleknięcia z wprowadzeniem pruskiego prawa fabrycznego, które wypracowane jest bardzo rozumnie i troskliwie“.

W roku 1855, rząd kantonu szwajcarskiego Glarus staje w obronie porozumienia się uprzemysłowionych krajów Europy, w celu skrócenia dnia roboczego, uregulowania pracy dzieci i t. d.

W końcu związkowy rząd Szwajcarji zwraca się w latach 1890! 1899 z notami okólnymi do rozmaitych państw europejskich, starając się przyciągnąć te państwa do idei międzynarodowego porozumienia się w sferze pracy. Jednakże wszystkie te próby skazane były na całkowite niepowodzenie, ponieważ wezwania poszczególnych jednostek i rządu szwajcarskiego pozostawiono bez odpowiedzi.

Pierwsza konferencja międzynarodowa w sprawie robotniczej odbyła się w Berlinie w roku 1890, na konferencji tej byli obecni przedstawiciele wszystkich państw europejskich za wyjątkiem Rosji i krajów bałkańskich. Konferencja ta odbyła się przy pomocy Wilhelma II, który w tym czasie czynił próby przecignięcia na swoją stronę i zdobycia sympatji klasy robotniczej, by dzięki pewnym ustępstwom odciągnąć robotników od socjalizmu. Na tej konferencji obradowano nad sprawami uregulowania pracy górników, odpoczynku niedzielnego, pracy dzieci, wyrostków, kobiet i innymi.

Rozpatrzywszy te sprawy, konferencja radziła rządowi reprezentowa-

nych na niej państw zabronić kobietom i dzieciom poniżej 14 lat pracy w kopalniach, zredukować pracę w warunkach szkodliwych i cały szereg innych środków.

Wszystkie życzenia konferencji, zostały wielokrotnie w życie dopiero pod naciskiem zorganizowanego ruchu robotniczego i urzeczywistnienie ich w praktyce nie posiada żadnego bezpośredniego związku z postanowieniami konferencji. Pomimo to, konferencja berlińska posiada ogromne znaczenie w historii prawodawstwa robotniczego, jako pierwsza próba mająca na celu międzynarodowe rozwiązanie sprawy robotniczej.

W roku 1897, na dwóch kongresach nieoficjalnych w obronie pracy, w Zurychu i Brukseli, postanowiono dążyć do utworzenia międzynarodowego komitetu ochrony pracy, który powinien poczytywać sobie za obowiązek propagowanie idei międzynarodowego prawodawstwa robotniczego. „Przytem kongres w Zurychu, — mówi prof. Sombart, uchwalił założenie przez rządy państw rozmaitych, oficjalnego biura robotniczego, zaś na kongresie w Brukseli opracowany został plan działania w celu założenia instytutu międzynarodowego z inicjatywy prywatnej, ażeby już potem zaproponować poszczególnym rządów przyłączenie się doń.“

Idea ta okazała się pomyslną i urzeczywistniona została podczas wszechświatowej wystawy w Paryżu w roku 1900, w formie „Międzynarodowego stowarzyszenia prawodawczej ochrony pracy“. Stałym organem, sui generis nerwem, stowarzyszenia międzynarodowego jest „Międzynarodowe biuro robotnicze“, złożone z uczonych i praktyków prawodawstwa fabrycznego, ogłaszające swe „Buletyny“ i zasiadające w Bazylei.

Obecnie stowarzyszenie to posiada charakter półoficjalny. Głównym jego zadaniem jest opracowywanie materiałów międzynarodowego prawodawstwa fabrycznego, dotyczącego pracy, i inicjatywa zwoływania kongresów międzynarodowych. Z inicjatywy tego stowarzyszenia, w roku 1906 zwołany został kongres międzynarodowy przedstawicieli państw europejskich, który powziął dwie rezolucje: pierwsza zabrania kobietom pracować w nocy, a zgodnie z drugą zabrania się używanie białego fosforu w fabrykach zapalników.

W roku bieżącym „Międzynarodowe

biuro robotnicze“, zwracając się za pośrednictwem rządu szwajcarskiego do rządów innych państw z propozycją zwołania nowego kongresu, który obecnie rozpoczął swe prace, zaproponowało rozważenie następujących dwu spraw: 1) wzbronienie pracowania w nocy robotnikom w wieku młodzieńczym (do lat 18), zatrudnionym w przedsiębiorstwach przemysłowych; 2) ustanowienie dziesięciogodzinnego dnia roboczego dla kobiet i młodych robotników (do lat 18). Każda z tych dwu kwestji zawarta jest w 6 artykułach. W sprawie pracy nocnej, 1-szy artykuł bezwarunkowo zabrania tej pracy do lat 14-tu, 2-gi odpoczynek nocny zaprowadza o godzinie 11, przytem, niezależnie od tego jakie jest prawodawstwo każdego poszczególnego państwa, do tego odpoczynku powinna być włączona przerwa między godziną 11 wieczór a 5 rano. Robotnikom ponad 14 lat praca nocna może być dozwolona tylko w wypadkach wyjątkowych, jak naprz. przerwy nieprzewidzianej w wytwórczości, lub wówczas, gdy chodzi o uratowanie przedmiotów pierwszej potrzeby, którym grozi niechybnie zepsucie wskutek opóźnienia, i.t.d.

Z. R.—ics.

Z kongresu socjalistów niemieckich.

(Kor. wł. „N. K. Ł.“)

Jena, 15 września.

Po ożywionych obradach dni ostatnich, których wynikiem było dotąd odrzucenie wniosku strajku generalnego, rezolucja o nadanie samorządu republikańskiego Alzacji i Lotaryngji i — nagana dla posłów socjalistycznych za to, że rzekomo za mały udział biorą w obradach parlamentarnych — po tych wszystkich sprawach znaczenia „wielkopomnego“ przystąpił dziś zjazd do rozpraw nad środkami celem zapobieżenia bezrobociu i nad sprawą opieki nad robotnikami, pozostającymi bez pracy.

Posel do sejmiku bawarskiego Timm przedłożył odpowiednią rezolucję, która żąda od rządu, aby przedewszystkiem przeszkodził używaniu do pracy w Niemczech robotników zagranicznych, których tu obecnie pracuje przeszło milion.

W dyskusji przemawiał posel do parlamentu Zubeil, który twierdził że w Berlinie 25,000 robotników zorganizowanych pozostaje bez pracy,

dalej, Schmidt z Monachjum, a po nim stwierdza redaktor Barth z Cwikawy (Saksonia), że w Niemczech wydaje się około 5 do 6 milionów marek rocznie jako zarobek w robotach przy przedsiębiorstwach lokalnych.

Posel do parlamentu dr. Quarok z Frankfurtu n. M. krytykuje gospodarkę komunalną gmin, a posel do parlamentu Molkenbuhr z Berlina wylicza straty, jakie ponosi państwo i gminy z powodu nieumiejętnej gospodarki i braku sposobów dla zapobieżenia bezrobociu.

Niemcy chwala się swym ustawodawstwem ubezpieczeniowym.

Anglja tego nie posiada, ale tam każdy człowiek znajdzie zatrudnienie i byt ma pewniejszy, niż w Niemczech.

Po zamknięciu dyskusji rezolucję Timma przyjęto jednogłośnie.

Na posiedzeniu popołudniowym posel Wurm przedłożył i uzasadnił rezolucję, aby postawie socjalistycznej domagali się zniesienia wszystkich podatków bezpośrednich i cel, i zawsze odrzucali podatki na wojsko.

A. P.

Nasze bolączki.

Jesteśmy w okresie masowego powrotu z wypoczynku letniego za granicę; pozostajemy pod urokiem ładu i porządku, które tam wszechwładnie panują i chwalimy je, po powrocie, na miejscu, bez zastrzeżeń, spoglądając z góry i traktując pobłażliwie wszystkie urządzenia społeczne w domu.

Aczkolwiek podobna jednostronność wyrządza krzywdę krajowi, tworzy całe zastępy wiecznych mal-kontentów, nie można jednak nie przyznać, że twierdzenia ich posiadają pewną dozę słuszności.

Miarę kultury miasta stanowi sprawność wszelkich jego urządzeń społecznych.

Rozzejrzmy się wkoło.

Wszędzie, w każdej dziedzinie, zauważymy jawne nieporządki, niedbałe i pogardliwe traktowanie publiczności.

Czy to na poczcie, czy na kolejach, czy też w obsłudze telefonicznej, we wszystkich tych instytucjach stworzonych, zda się, dla wygody publiczności, widzimy jedne i te same braki.

Na poczcie i na kolejach zauważymy jawne lekceważenie publiczności i niechlujność, wyrażającą się w braku wszelkiej higieny.

Liczba biur pocztowych jest niedostateczną.

Wydaje się bowiem rzeczą śmieszoną okoliczność, że półmilionowa

Łódź posiada aż... 4 oddziały pocztowe.

Nic dziwnego; bowiem bez wielkiej przesady powiedzieć można, że liczba biur pocztowych naprz. w Niemczech jest większą od ilości skrzynek pocztowych w państwie rosyjskim.

Nadto, w biurach tych liczba urzędników jest niewystarczającą, zawsze jest tam pełno i trzeba często całemi godzinami oczekiwać swej kolejki, nie wreszcie nie załatwiwszy.

Administracja pocztowa nie uznaje widocznie słusznej i cennej zasady, głoszącej, że „czas to pieniądz“, z którą liczy się i którą stosuje cały świat cywilizowany.

Na dworcach zaś, szczególnie na dworcu fabryczno-łódzkim, panuje ciągle zamieszanie, dzięki brakowi odpowiedniego pomieszczenia.

Pociągł, spóźniając się zawsze, stale bywają przepełnione; trudno tam o jaknajprymitywniejsze wygody.

Przysiółkowią jest też łódzka obsługa telefoniczna. Połączenie zdobywa się tak rzadko i kosztem tak wielkim, traci się przytem tyle czasu i cierpliwości, że wiele osób tylko w ostatecznych wypadkach korzysta z telefonów łódzkich.

W innych dziedzinach życia miejscowego dzieje się nie lepiej. Czyście zauważyli czytelnicy, jak Was przyjmują naprzekład w obrzynie większości sklepów. Czynią łaskę, sprzedając Wam cośkolwiek. Gdzież wymagana grzeczność i usłużność, niezbędne w handlu i stanowiące o jego powodzeniu?

W rezultacie wszystko idzie na opak. Zdaje się, że wszystko funkcjonuje w myśl zasady, że nie tabakierka stworzona jest dla nosa, lecz nos dla tabakierki.

Zbytecznym jest chyba dowodzić szkodliwości podobnego stanu rzeczy.

W sprawach tych zabierano już głos niejednokrotnie, wylano już całe morze atramentu, lecz ze skutkiem zawsze jednakim: nieporządki trwają dalej; nie należy ludzi się nadzieją bliższej zmiany na lepsze. Są rzeczy smutniejsze od roczników polskich pism humorystycznych, powiada Kornel Makuszyński.

Dzieją się na świecie rzeczy, o których nie śniło się nawet... „Prze-głądowi Filozoficznemu“.

Stosunki panujące w Łodzi, dają nam, w tej mierze, jaskrawy przykład.

J. B.

Wiadomości ogólne.

Instytut komunikacji w Moskwie. Istniejąca od roku 1896 w Moskwie, Cesarska szkoła inżynierska, z dniem 14 września r. b., została przekształcona na wyższy

OKRUCHY TYGODNIOWE

Małoletni przestępcy. — Trybunały dla dzieci. — Demoralizacja wśród młodzieży. — Wezwania.

Zupełnie słusznym jest zdanie, iż udoskonalenie i umoralnienie społeczeństwa należy rozpocząć od podstawa — innymi słowy od młodocianego pokolenia naszego.

Wiadomo, iż większe środowiska ludzkie, zamieszkałe przez wielką ilość proletariatu, dostarczają olbrzymie cyfry małoletnich przestępców.

Przyczyny tego stałego zjawiska należy szukać w wadliwym ustroju społecznym z jednej strony, z drugiej zaś w obojętności ogółu, do którego należy piecza nad młodem pokoleniem.

W pierwszym rzędzie brak odpowiedniej ilości szkół wpływa na wzrastanie przestępczości wśród dzieci, to też potępienia godnym było zachowanie się pewnej kategorii obywateli naszego miasta, którzy przeciwni byli wprowadzeniu w Łodzi powszechnego nauczania podczas obrad na zwołanem specjalnie w tym przedmiocie zebraniu.

Wstyd przyznać, iż trzeba było dopiero interwencji i nacisku ze stro-

ny przedstawiciela władzy naukowej, aby projekt, jakkolwiek niechętnie został nareszcie zatwierdzonym.

Za granicą rozmaite stowarzyszenia opieki nad dziećmi roztaczają szerokie orężdownictwo nawet nad tymi małoletnimi, którzy dopuścili się już przestępstwa i byli karani sądownie.

Sprawą tą zajmują się szczegółowo zwoływane ad hoc kongresy międzynarodowe.

Najwięcej inicjatywy wykazuje w tej sprawie Anglja i Francja, ujmując w formę prawną uchwały kongresów.

Ostatnio we Francji uchwalone zostało prawo o nadawaniu sędziom przywilejów opieki nie tylko nad małoletnimi podczas ich pobytu w instytucjach poprawczo-wychowawczych i po wyjściu z nich, nie tylko nad osobami byłych przestępców, lecz i nad ich rodzicami i środowiskiem, w którym przebywają.

Jest to krok do ustanowienia specjalnych trybunałów dla dzieci, w których zasiadają młodzi prawnicy, pedagodzy, oraz delegowani z pomiędzy rodziców płci obojczy.

Wyobraźmy sobie jakie doniosłe znaczenie mieć będzie nowe to prawo i do jakiego stopnia łagodnie będzie surowy wymiar sprawiedliwości.

Nasze „Patronaty“ wykazują sł-

ba działalność, czas by już było, aby stowarzyszenia opieki nad dziećmi egzystujące u nas, opracowały w zastosowaniu do naszych warunków, odpowiedni projekt, wzorując się na nowem prawie francuskim i wniosły go do władz rządzących, w celu jaknajrychlejszego uzyskania aprobaty.

Rozumie się, że w projekcie tym, powinien być przewidziany jaknajszerszy udział społeczeństwa w pracy nad umoralnieniem i poprawą małoletnich.

A niemoralność wśród nieletnich szerzy się nie tylko w warstwach proletariackich, które poniekąd usprawiedliwić by można odmiennymi trudnymi warunkami bytu, lecz i wśród młodzieży, należącej do sfer inteligentnych.

Nie trzeba być baczny obserwatorem, by uznać fakt powyższy. Pomijam swobodne częstokroć aż nadto zachowanie się młodzieży płci obojczy na najruchliwszych ulicach naszego miasta, lecz zajdźcie tylko do któregoś z parków miejskich, a zobaczycie obrazki, które dają smutne wyobrażenie o etyce młodzieży naszej.

Patrzy na to dziesiątka kilkoletnia, bawiąca się pod „czujnym okiem“ gubernantek, bon i służących i zawczasu bierze przykład deprawujący ze

starszych od siebie o lat sześćdziesiąt kilka podrostków.

Młodzieży naszemu nie miej żalu do mnie za te gorzkie słowa prawdy, które z bólem prawdziwym cisną mi się pod pióro.

Nie potępiam Was wszystkich w czambuł — wiem, że między Wami jest znaczna ilość uczciwych, szlachetnych, niezdeprawowanych i myślących, duchem o całe niebo wyższych, od siejących zgniliznę moralną rówieśników.

Byłbym jednak nie szczerym i mijało by się to z moim sposobem myślenia, gdybym nie potrafił o ten smutny obaw demoralizacji, który tak jawnie, wprost bezwstydnie podpada każdemu w oczy.

Winy tu mniej jest z Waszej strony — więcej natomiast ze strony rodziców Waszych, szczególnie zaś tych matek, które nie zdają sobie sprawy ze szczytnego posłannictwa jakim je obdarzyła natura.

Do Was, myśląca młodzieży, zwracam się z wezwaniem: wyplućcie chwasty, rozrastające się wśród Was i swoim szlachetnym wpływem wpływające na podniesienie poziomu etycznego wśród tych z pomiędzy towarzyszy Waszych, którzy go w niezdrowej atmosferze zatrują.

Yang.

zakład specjalny pod nazwą „Moskiewski instytut inżynierów komunikacji” i rządzić się będzie ustawą, ogłoszoną obecnie w nr. 174 „Zbioru Praw”.

Etat roczny nowego instytutu wynosi 277.580 rb. Instytut pozostaje pod zarządem ministerjum komunikacji i wychowawcom swoim udzielać będzie stopnia inżyniera komunikacji. Jest to drugi instytut inżynierów komunikacji obok istniejącego oddawna w Petersburgu.

Prawo wstępu do instytutu moskiewskiego przysługują osobom, które ukończyły gimnazja i szkoły realne, albo odpowiadające im co do kursu szkoły średniej. W ustawie uczyniono zastrzeżenie, iż żydzi nie mogą być przyjmowani w poczet studentów instytutu.

○ Dług państwowy. Na dzień 14 stycznia 1914 roku dług państwowy Rosji, jak okazało się podczas układania preliminarza według systemu kredytu państwowego, obniżył się o 30,343,773 ruble i obecnie wynosi 8,811,380,139 rb.

Pozostaje na dzień 14 stycznia długów bezterminowych, 3,305,258,728 rb., a długów terminow. 5,506,021,411 rb. W ciągu 1914 roku zostaną zapłacone procenty, od wszystkich długów państwowych w ilości 369,506,179 rubli i na umorzenie długu 31,937.895 rubli.

○ Nowe projekty praw robotniczych. Do ministerjum handlu i przemysłu inno ministerja nadsyłają swe motywowane zapłatywania w sprawie wypracowanych projektów praw: o sądach ubezpieczeniowych, o unormowaniu dnia roboczego dzieci, wyrostków i kobiet. Projekty te zostaną wniezione do Dumy państwowej podczas nadchodzącej sesji.

○ Nowa sieć telefonów. Ministerjum spraw wewnętrznych zamierza w r. 1914 zaprowadzić nowe linje telefoniczne pomiędzy miastami, a mianowicie: ma być zaprowadzone połączenie pomiędzy Petersburgiem a Warszawą przez Psków, Dynaburg i Wilno, pomiędzy Petersburgiem a Starą Russą przez Nowogród oraz pomiędzy Petersburgiem a Rybińskim przez Bologoje.

Dalej Warszawa otrzyma połączenie telefoniczne z Sosnowcem, z Płockiem, oraz z okolicznymi lotniskami. Kijów połączy się z Kowlem i Dubnem przez Równę, przyczem ta ostatnia linja będzie przedłużona do Ostroga, Kijów połączy się też z Białą Cerkwią. Odesa połączy się z Kiszyniowem, Niszy Nowogród z Arzamasem, a Samara z Syzranem.

W końcu linja Petersburg—Carskie Sioło będzie przerobiona na kabel podziemny.

Z dzielnic polskich.

○ Ostatni sędzia polak. — Ostatni sędzia polak w Księstwie Poznańskim, radca Stanisław Sławski, zmarł w sobotę w Poznaniu. Zmarły był długie lata radcą sądu ziemskiego i szanowany był dla swoich ujmujących zalet towarzyskich.

○ Cholera w Galicji. W Oporcu, w pow. skolskim, do trzech pozostałych chorych na cholere, przybyły dwie nowe osoby, u których także stwierdzono bakterjologicznie cholere; z tych jedna zmarła. Pozostają więc w Oporcu cztery osoby chore.

W Sławsku pozostaje nadal jedna osoba podejrzana o cholere.

W Tuchli, z pozostałych dwóch podejrzanych o cholere, tylko w jednym przypadku stwierdzono bakterjologicznie tę chorobę.

W Tucholce, w jednym przypadku śmierci, rozpoznano cholere bakterjologicznie, w drugim przypadku zachorowania cholery nie stwierdzono, w tej gminie niema więc obecnie chorych.

○ Czyn szaleńca. Z Krakowa komunikują, że w jednej z tutejszych kawiarni, inżynier Stankiewicz śledząc przy kawie, wy dobył nagle rewolwer i począł strzelać do publiczności. Właściciel kawiarni zdolał wydrzeć szaleńcowi rewolwer, lecz na jego protest i w końcu żądanie zwrócił mu z powrotem rewol-

wer, lecz w teje chwili padł raniony śmiertelnie. Publiczność rozbiegła się w panicznym strachu. Wezwano straż ogniową, która strumieniami wody obezwładniła szaleńca. Kiedy wtargnięto do lokalu znalezione Stankiewicza z przestrzeloną głową.

Z Cesarstwa.

△ Jubileusz dziennika. Postępowy dziennik moskiewski „Ruskija Wiedomosti” obchodzi pięćdziesiątą rocznicę swego istnienia. Przez cały czas swego trwania „Ruskija Wiedomosti”, co jest godnym podziwu i szacunku ze względu na warunki, w jakich się to pismo rozwijało, nie zeszyły z wytkniętej linji zasad postępu i kultury.

△ Wyrok śmierci. Z Jekaterynodaru komunikują, że sąd wojenny rozpatrzył tam sprawę Ulebojkowa, oskarżonego o zamach na życie żandarma. Ulebojkow strzelał do żandarma, lecz nie trafił.

Sąd skazał go na karę śmierci przez powieszenie.

△ Anegdota kiszyniowska. Wychodzący w Kiszyniowie dziennik „Drug” opowiada anegdoty autentyczne z działalności jednego z policmajstrów tamtejszych. Zabawny jest naprzykład fakt następujący. Zamieszkały w Kiszyniowie od lat przeszło 20, Michał Łobiak zwrócił się do policji z prośbą o wydanie mu paszportu, powoławszy się na artykuł obowiązującego w Cesarstwie prawa, które pozwala policji wydawać paszporty osobom zamieszkującym daną miejscowość w ciągu 3 miesięcy. Policja kiszyniowska odmówiła jednak wydania Łobiakowi paszportu, a to z tej racji, że mieszkał on w Kiszyniowie nie trzy miesiące, a... dwadzieścia lat.

Z Litwy i Rusi.

× Aresztowanie redaktora. Na skutek postanowienia gubernatora kijowskiego redaktor gazety „Jużnaja Kopiejka” B. Skuratowicz został osadzony w areszcie na 2 tygodnie za umieszczenie w nr. 952 artykułu p. t. „Mały fejleton”.

× „Mał” 20 „zon”. Policji śledczej udało się w Mińsku schwytać Ludwika Zeldina, który przy pomocy „zenienia się” obierał swe ofiary. Niedawny neofita katolik, w miarę potrzeby podawał się za żyda lub polaka. Sam Zeldin zeznał, że w rozmaitych miastach ma ze 20 „zon”. Ostatnio ofiarą swej łatwości padła w Kownie wdowa Czapkowska, którą Zeldin porzucił w Wilnie po dokładnym ograbieniu jej.

× Narady kijowskie. W piątek w Kijowie u posta Demczuki (nacionalisty) odbywała się narada 4 członków Rady państwa, 5 posłów październikowców, 3 centrowców i kilku posłów nacionalistów.

Dzisiaj mają się odbyć narady przedstawicieli październikowców i nacionalistów. Naradom tym patronuje Aleksander Guczkw, który wbrew zapowiedziom przyjechał w ostatniej chwili na uroczystości kijowskie.

Narady powyższe mają na celu porozumienie się październikowców z nacionalistami, aby można było utworzyć w Dumie państwowej stałą większość.

Nastrój chwili, mianowicie wobec odsłonięcia pomnika Stołypina, który pertraktujące stronictwa powołał do życia, ma dopomóc do znalezienia wspólnego gruntu i punktów stycznych. Poszukiwania niewątpliwie będą czynione nadewszystko w sferze nacionalizmu.

W petersburskich kołach politycznych powątpiewają wszakże co do owocności narad kijowskich.

Wiadomości krajowe.

+ Gubernja będzińska (?). „Iskra” sosnowiecka podaje mało prawdopodobną wieść, że w razie

przeniesienia władz gubernjalnych z Piotrkowa do Łodzi, utworzona będzie — gubernja będzińska.

Złożyłyby się na nią powiaty: częstochowski, będziński, olkuski, oraz część noworadomskiego i wio-szczowskiego, z siedzibą władz — w Będzinie.

+ Nauczanie powszechne. W tych dniach na zebraniu gminnem w Szumowie w łomżyńskim, uchwalono zaprowadzenie sieci szkolnej, zdecydowawszy otworzyć jeszcze 7 nowych szkół od nowego roku. Decyzja ta jest tem pocieszającą, że do zaprowadzenia sieci szkolnej, potrzeba było tylko otworzyć 5 szkół nowych, a zdecydowano otworzyć 7.

+ Odebranie debitu. Wychodzącemu w Warszawie tygodnikowi „Mucha” i paryskiemu tygodnikowi „La Vie Parisienne” odebrano debity w Niemczech na przeciąg dwóch lat.

Przedstawienia dla naszych abonentów.

Na 3-cie przedstawienie dla naszych prenumeratorów, które odbędzie się

we środę 24 września

w Teatrze Popularnym przy ul. Konstantynowskiej, wybraliśmy znakomitą i cieszącą się stałem powodzeniem operetkę p. t.

GRI-GRI

Bilety tylko za okazaniem kwitu z opłaconej prenumeraty za ostatni miesiąc są do nabycia w administracji naszego pisma od dziś w dniu powszednie od godz. 9 rano do 7 wieczorem, w niedzielę od 10 rano do 12 w południe, oraz w dzień przedstawienia, w środę do 5 po poł., następnie zaś w kasie teatru Popularnego po cenach zwyczajnych.

Ceny dla prenumeratorów „Kurjera” na powyższe przedstawienie są następujące:

Łoże bliższe	3.20
„ dalsze	2.70
Krzesła 1, 2 i 3 rzędu	95
„ 4, 5, 6, 7 i 8	75
„ 9, 10, 11, 12 i 13	60
„ 14, 15 i 16	48
„ 17 i 18	42
„ pozostałe	37
Boczne bliższe	60
„ dalsze	50
„ najdalsze	40
Balkon 1 rzędu	50
„ 2 i 3	40
„ 4 i 5	35
„ pozostałe	30
Galerja numerowana	30
„ nienumerowana	12

Programy i szatnia bezpłatne.

Kronika.

=(k) Z komitetu robót publicznych. Wczoraj o godz. 5 po poł. w lokalu biura pośrednictwa pracy chrześ. Tow. dobroczynności przy ul. Wólcząńskiej nr. 95, odbyło się posiedzenie komitetu robót publicznych.

Obradom przewodniczył pastor p. Gundlach. Na posiedzeniu przybyli także inżynierowie miejscy pp. Nebelski, Kuckiewicz i Trzczeński.

Postanowiono ponowić prośbę do prezydenta miasta o wyasygnowanie z kasy miejskiej 12,519 rb. 9 kop., pozostałej z sumy 100,000 rb. przeznaczonych przez ministerjum na roboty publiczne.

Niezależnie od tego postanowiono prosić prezydenta o nowy zasiłek pieniężny na doprowadzenie do porządku kanałów miejskich.

Komitet może na ten cel ofiarować 13,000 rubli za które w najbliższym czasie zostaną rozpoczęte najpilniejsze roboty. Przedewszystkiem postanowiono uporządkować kanał ściekowy, od ul. Piotrkowskiej przez Benedykta do lasu, zwłaszcza część ścieku od ul. Pańskiej do Lipowej, gdzie w porze deszczu ulica jest stale zatapiaana, gdyż woda niema dostatecznego odpływu do otwartego kanału przy szosie Karolewskiej. Kanał po-

stanowiono rozszerzyć i pogłębić pozostawiając od strony lasu. Odpowiedni kosztorys inżynierja miejska złoży komitetowi na następnem posiedzeniu.

Stwierdzono, że tereny wydzielone przez miasto dla wylewania nieczystości miejskich przez asenizatorów, położone jeden na polach wsi Antoniew-Stoki, a drugi za Manią, po sprawdzeniu przez inżynierja, są jeszcze zupełnie nie zużytkowane.

Asenizatorzy po dawnemu wlewają zawartości beczek, nie dojeżdżając do terenów asenizacyjnych, w blizkiem sąsiedztwie krańców miasta, a po części korzystają z terenu asenizacyjnego przy zakładzie utylizacyjno-sterylizacyjnym Gundelacha.

Jednakże teren zakładu z rozporządzenia gubernatora zostaje zamknięty, gdyż zbyt zarzą i zanieczyszczają powietrze, a drogi, prowadzące do terenów miejskich, są obecnie niemożliwe do przebycia z powodu wybojów, oraz zepsutego mostu na drodze do Mani. Wobec tego komitet postanowił przychylić się do prośby prezydenta miasta, co do uporządkowania tych dróg na koszt środków komitetu.

Dla nadzoru nad wykonaniem tych robót oraz opracowania kosztorysu, wydelegowano pp. Palmera i Grossberga, wraz z inż. Trzczeńskim.

Postanowiono usunąć nareszcie kamienie, pozostałe od robót publicznych na ul. Rokicińskiej i Milsza, i zużytkować je przy naprawie dróg do terenów asenizacyjnych.

Ponieważ rynsztoki i ścieki uliczne są stale zanieczyszczane śmieciem, zmiatanem z ulic przez stróżów, co powoduje wylewy nieczystości rynsztokowych na środek ulicy, postanowiono wysłać do policmajstra delegację, z prośbą o wydania stosownych zarządzeń w tej sprawie.

Zawarto umowę z przedsiębiorcą robót brukarskich, p. Goszczyńskim, o zabrukowanie boków nasypu ulicy Srebrzyńskiej i pogłębienie rowów, za sumę 2,800 rb.

Dla wykończenia robót brukarskich na ul. Kątnej, uchwalono dopłacić p. Goszczyńskiemu 671 rb. ponad kosztorys, po poprzednim skontrolowaniu ich przez specjalną komisję.

— (k) **Powrót do pracy.** —

Wczoraj, przystąpili do pracy robotnicy fabryki Szmitta i van Enderta przy ul. Wólcząńskiej № 13, w liczbie 62.

—(k) **Lokaut.** Na skutek żądań podwyżki płacy, postawionych przez robotników fabryk wyrobów wstążkowych, oraz żądań zapłaty za czas strajku, postawionych w fabrykach Szlamowicza i Finkelkrauta, Libsteina i Mincberga, fabrykanci po wspólnej naradzie postanowili urządzić wspólny lokaut.

Wymówiono również pracę: w fabryce Roberta Weyraucha, przy ul. Lipowej № 15—17, — 153 robotników; Domanowicza, przy ul. Spacerowej № 21 — 24 robotników i G Czamańskiego, przy ul. Nowo-Cegielnianej № 15 — z ogólnej liczby 55 — wymówiono pracę 35 rob.

W fabryce Domanowicza robotnicy, nie czekając terminu wymówionej pracy, wczoraj sami opuścili fabrykę.

W innych fabrykach termin zamknięcia fabryki przypada na dzień 2 października.

=(k) Kasa chorych w fabryce. Od dnia dzisiejszego rozpoczyna swe czynności kasa chorych w fabryce manufaktury wełnianej Franciszka Kindermana, przy ulicy Łąkowej nr. 1.

Zarząd kasy chorych stanowią pp.: Ludwik Kinderman, jako prezes, delegowani od administracji fabrycznej: Edmund Finke wicepres i Edwin Gottszyl. Ze strony robotników zostali powołani do zarządu przez 33 pełnomocników pp.: Oskar Gebauer, Stanisław Jankowski, Franciszek Kotkowski i Mikołaj Łefik, jako członkowie, oraz na zastępców pp.: Jan Kapuściński, Franciszek Rybicki, Adam Dominikowski i Julian Szymański. Do komisji rewizyjnej pp.: Adam Pyzalski, August Kon, Władysław Zajler, członkowie i zastępcy: Franciszek Szulc, Stanisław Zefik i Emil Hammerling.

Kasa chorych liczy 749 uczestników. Roczny budżet kasy wykaże

następujące cyfry z potrąceń od zarobku robotników 3,600 rb., dopłat ze strony fabrykanta 2,400 rb., razem w dochodach 6,000 rb. Sumę budżetu podzielono: na kapitał zapasowy 5 proc. — 300 rb.; na zapomogi chorąm uczestnikom kasy — 2,500 rb., na zapomogi dla członków rodzin uczestników kasy na wypadek choroby, oraz na udzielanie im pomocy lekarskiej — 1,900 rb., na pozostałe wydatki — 1,800 rb. Potrącenia z zarobku robotników postanowiono pobierać w wysokości 1 proc. Zapomogi chorąm członkom kasy postanowiono wydawać w wysokości połowy zarobku, w tymże stosunku określono zapomogi dla położeń, za dwa tygodnie przed i cztery po połogu, pod warunkiem, że robotnica pracuje w fabryce nie mniej niż 3 miesiące. Zapomogi na wypadek śmierci członka kasy określono w wysokości 20-krotnego zarobku dziennego.

Zapomogi na wypadek śmierci żony, jeżeli nie jest ona uczestniczką kasy, oraz matek i ojców — wydawane będą w wysokości połowy 20-krotnego zarobku uczestników kasy, a na pogrzeb dziecka — jednej czwartej części zarobku ojca. Zapomogi na wypadek choroby nie mogą przekraczać normy zarobku dwumiesięcznego na rok.

Robotnik staje się uczestnikiem kasy od chwili rozpoczęcia pracy w fabryce, jednakże prawo na otrzymywanie zapomóg, zyskuje dopiero po dwóch tygodniach pracy.

(b) Z sądu okręgowego. Drugi wydział karny sądu okręgowego piotrkowskiego na kadencji w Łodzi, rozważać będzie następujące sprawy:

W poniedziałek d. 22 b. m., Gustawa Proppa, o zabójstwo strażnika; Stanisława Brykowskiego, o grabież; Andrzeja Krauzego, o kradzież; Jana Wilanka, o to samo przestępstwo; Fryderyka Hama, o zadanie śmiertelnej rany i Adama Ozimskiego, o napad zbrojny.

We wtorek d. 23 b. m., dwie sprawy: Stanisława Chojdysa i innych, o zbrojny napad; Hersza Elkina i Stanisława Barańskiego, o kradzież; Józefa Bilowicza, o rabunek i Stefana Malczewskiego, o zadanie ran.

W środę d. 24 b. m.: Stanisława Mikinka — o zbrojny napad; Gustawa Zommera — o kradzież i Ludwika Hochta i innych fabrykantów — o podpalenie fabryki przy ulicy Senatorskiej.

W czwartek, d. 25 b. m.: Franciszka Kurowskiego, Błażeja Owczarka i innych — o kradzież; Józefa Pugaczuka z art. 338 i 384 now. kod. karnego; Bolesława Bogusławskiego — o wymuszanie; Uszera Zysberga o oszustwo; Kałmy Cytrynowicza — o kradzież.

W piątek d. 26 b. m.: Romana Smugi i innych o zabójstwo Samuela Engla; Stanisława Tarneckiego — o zadanie ciężkich ran i Abrama Ostrowskiego redaktora „Neues Lodzer Morgenblatt“ — o obrazę w druku.

(?) Brak nauczycieli. — Wobec ciągłego braku odpowiednio przygotowanych nauczycieli szkół elementarnych, który wzrosło jeszcze z zaprowadzeniem nauczania powszechnego, warszawski okręg naukowy organizuje dwuletnie i trzyletnie kursy nauczycielskie w Warszawie i w Piotrkowie.

Kursy takie zorganizowane też być mają w Łodzi.

(x) Wycieczka uczniów. Jutro, nauczyciele łódzkiej szkoły handlowej urządzią dla uczniów wycieczkę do Łagiewnik, majątku barona Ludwika Heintzla.

(r) Dla studentów medyków. Koło medyków Wszechnicy łwowskiej, udziela informacji co do studjów na wydziale lekarskim Uniwersytetu im. Jana Kazimierza we Lwowie. Ustnie informować się można w lokalu Tow. przy ul. Piekarskiej 52 (budynek chemji lekarskiej), codziennie od godz. 12 do 12 i pół przed południem.

Odpowiedzi pisemne wysyła się tylko za poprzedniem przysłaniem marki pocztowej.

(r) Ze szkoły muzycznej Tow. Szopena. Nadspodziewanie liczny zapis uczniów w bieżącym półroczu zmusił dyrekcję szkoły do bardziej obszernego lokalu, przy ul.

Mikołajewskiej nr. 83, gdzie lekcje rozpoczynają się od poniedziałku 22 b. m., tam również przenosi się kancelaria szkoły, która będzie otwarta codziennie od godz. 4 do 9 wiecz.

W dotychczasowym lokalu szkoły przy ul. Piotrkowskiej nr. 108 pozostają tylko klasy fortepianowe oraz klasa śpiewu solowego i operowego.

(r) Tow. krzewienia oświaty przypomina, że jutro, t. j. w niedzielę 21 b. m. o godz. 4 po poł., w lokalu przy ul. Mikołajewskiej nr. 11 dr. Adam Pragier z Warszawy wygłosi odczyt p. t. „Ubezpieczenia robotnicze“.

Bilety wejścia od 10 do 50 kop. dla członków 5 kop.

(z) Znow burza. Wrzesień tegoroczny śmiało można zaliczyć do najburzliwszych miesięcy letnich.

Oto i dziś o godzinie 3 nad ranem nad Łodzią i okolicą przeciągnęła niezwykle silna burza z piorunami.

W północnej części powiatu łódzkiego spadł deszcz ulewny.

(z) Wyciągi cyklistów. — Łódzkie Towarzystwo zwolenników sportu uzyskało pozwolenie gubernatora piotrkowskiego na urządzenie wyciągów cyklistów na szosie warszawskiej, pomiędzy Zgierzem a Głownem.

W wyciągach, które zapowiadano na 28 b. m. i na 5 i 19 października r. b., wzmą udział członkowie wszystkich łódzkich klubów sportowych.

(r) Ze Związku metalowców. Nadzwyczajne ogólne zebranie delegatów Związku rob. przemysłu metalowego (Łódź, Dębowa Góra, Sosnowiec, Dąbrowa Górnicza, Zawiercie), które odbyć się miało dnia 21 września, z przyczyn od zarządu niezależnych odłożone zostało do dnia 28 b. m.

W niedzielę więc dnia 28 b. m. winni się stawić delegaci oddziałów najpóźniej o g. 12 i pół po poł., w lokalu Związku.

Członkowie oddziału łódzkiego oraz metalowcy łódzcy w ogóle, interesujący się działalnością Związku, mogą w charakterze gości być obecni na zebraniu, korzystając z tego, że odbywa się w Łodzi.

Zebranie ogólne zwołane zostaje na podstawie ustawy i stanowi najwyższą władzę Związku. Porządek dzienny obejmuje:

Zagajenie; wybory prezydium; sprawozdanie z działalności Związku za okres ubiegły; sprawozdanie kasowe; taktyka Związku w chwili obecnej; sprawa zapomóg; kasy chorąch; stosunek do ruchu współdzielczego; stosunek do innych związków; zadanie kulturalno-oświatowe Związku; walka z pijaństwem; zatwierdzenie budżetu na rok 1914; wybór zarządu i komisji rewizyjnej; wolne wnioski.

(b) Ze stow. cukierników. Wczoraj, o godz. 1 po południu, w sali wiedeńskiej przy ul. Wschodniej nr. 18, odbyło się nadzwyczajne zebranie członków Stow. pracowników cukierniczych i piekarskich.

Zagał zebranie prezes Stow. p. Spektor. Przewodniczył na zebraniu p. Burgman, który zaprosił na asessorów pp. Henocha Faksa i Motla Binsztoka.

Sekretarzem był Klajn, obecnych było 100 członków.

Na początku zebrania p. Spektor zaznaczył, że ponieważ ostatnie ogólne zebranie omawiając kwestję uregulowania 10 godzinnej pracy postanowiło, aby zarząd wziął się energicznie do tej sprawy, zarząd udał się do gubernatora piotrkowskiego z prośbą o pozwolenie wywieszenia 3 oddzielnych punktów postanowienia obowiązującego z d. 30 lipca 1908 r.

Zarząd zauważył przytem, iż 22 punkt ust. nie odpowiada interesom pracowników, wysłał w środę ubiegłą do gubernatora piotrkowskiego deputację. Gubernator zgodził się na wykreślenie tego punktu z ustawy.

Postanowiono większością głosów rozpocząć 10 godzinną pracę na dobę od dnia wywieszenia postanowienia obowiązującego w piekarniach i cukierniach.

W końcu postanowiono aby członków nie uiszczających zaległych składek członkowskich w przeciągu 3 miesięcy, wykreślać ze Stow. Mogą oni zapisać się następnie na nowo za opłatą 1 rb. wpisowego.

(r) Z cechu tokarzy. — W środę, 24 b. m., o godzinie 7-ej wieczorem, w lokalu Stow. majstrów fabrycznych przy Nowym Rynku № 6, odbędzie się sesja kwartalna urzędu starszych Zjednoczenia tokarzy.

(s) Na stypendjum im. inż. Pawła Hertza przy Talmud-Torze Jarocińskich, złożyli w dalszym ciągu: Jakób Hertz — 300 rb., S. Rosenblatt i Stanisław Jarociński — po 50 rb., R. Lipszyc i Leon Nowiński — po 25 rb., dr. Józef Sachs — 20 rb., Józef Monic — 15 rb., Natan Kopel, G. Neiman, E. Szykier — po 10 rb.

Wypadki.

(t) Aresztowanie złodzieja. Dziś rano o godz. 7 do mieszkania właściciela zakładu ogrodniczego przy ul. Konstantynowskiej № 37 p. Ignacego Skorasińskiego za pomocą wytrycha dostał się złodziej.

Nieproszonego gościa spostrzeżono jednak dość wcześnie i przy pomocy policjanta aresztowano.

Paszportu przy nim nie znalezione. W cyrkule złodziej zeznał, że nazywa się Krygier, lat 45, z zawodu kowal. Pozostaje on pod dozorem policji za popełnione dawniej przestępstwa.

(o) Na gorącym uczynku. Wczoraj około godz. 12 w południe do sklepu kolonialnego Rubina Rozenberga, przy ul. Środniej nr. 5, weszły dwie młode kobiety, które korzystając z tego że właściciel sklepu był zajęty innymi kupującymi, skradły butelkę soku malinowego i wyszły na ulicę. Manewr ich w ostatniej chwili spostrzeżono i pomyślowe złodziejki przytrzymały.

Są to Idessa Najmiller i Gitla Frank.

(o) O sprzeniewierzenie. Kupiec tutejszy Lew Ginzburg, zamieszkały przy ul. Andrzeja nr. 44, zawiadomił wydział śledczy, że wojażer jego Rubin Rieznicki, zamieszkały przy ul. Piotrkowskiej nr. 132, powróciwszy z wojażu po Cesarstwie nie oddał mu ani za datków, ani weksli otrzymanych od kupców, wobec czego przypuszcza, że R. pieniądze i weksle sobie przywłaszczył, tembardziej, że podobno ma zamiar wyjechać za granicę.

Wszczęto więc w tej sprawie energiczne dochodzenie i w rezultacie Rieznickiego zatrzymano w wagonie pociągu na dworcu kolei fabr.-łódzkiej w chwili kiedy zamierzał wyjechać z Łodzi.

Aresztowany R. tłumaczy się, że pieniądze i weksle oddał jednemu ze swych kolegów dla oddania Ginzburgowi.

Wobec tego od R. wzięto zobowiązanie niewydalania się z Łodzi do sprawy, którą skierowano do sądziego śledczego.

(o) Kradzież. Z placu przy ul. Środniej nr. 37 niewiadomy złodziej skradł różne instrumenty do wyrobu schodów, wartości 250 rubli należące do Abrama Rozena.

Rzeczy te Rozen znalazł następnie w sklepie Lejusia Kona, przy ulicy Środniej nr. 37.

W celu ustalenia jaką drogą K. przyszedł do posiadania tych rzeczy, wdrożono energiczne dochodzenie.

Z kieszoni Majlicha Pomera-ncluma, zamieszkałego przy ulicy Cegielnianej nr. 66, niewiadomy złodziej skradł 80 rb. gotówką.

(p) W bóje — na ul. Aleksandrowskiej nr. 6, raniony został kijem w głowę Sruł Szware, 18 lat. Pomocy udzielił pobitemu lekarz Pogotowia.

(p) Zasiabnięcia. Przed domem na ul. Lutomińskiej № 26 zasiabła wczoraj nagle Chana Weisberg, lat 42.

— Na ul. Przejazd № 48 zasiabł jakiś człowiek, z nazwiska nieznany, lat około 50.

W obu wypadkach wzywano pomocy Pogotowia.

(p) Przejęchania. Na ul. Franciszkańskiej nr. 8, dostał się pod koła dorożki Abram Lipszyc, syn handlarza, lat 11.

Lekarz Pogotowia stwierdził okaleczenia twarzy i rąk.

— Przy zbiegu ul. Łagiewnickiej i Smugowej przejechana została 7-letnia Chawa Goldberg. Dziewczynka odniosła okaleczenia nog.

(o) Pożar. Wczoraj o godz. 6 wieczorem w przędzalni Ludwika-Domanowicza, przy ul. Środniej nr. 144, z niewiadomej przyczyny wynikł pożar, który ugaszono bez pomocy straży ogniowej.

Straty wynoszą z górą 1,000 rb.

Zamiejszcowa.

(b) Z pól. Ciągłe drobne deszcze i ciepłe dni z początku miesiąca sprzyjają wczesnym siewom żyta w okolicach Łodzi i całej gub. piotrkowskiej. Żyto wschodzi też bardzo gęsto i silnie, pomimo to, że ziarno na siew było wogóle w tym roku drobne i nawet pierwsze plony z gatunkowego żyta nie odznaczały się dorodnością.

Siew rządowy utrudniony jest w tym roku na roli zachwaszczonej z powodu ciągłych opadów, dlatego też postępowe gospodarstwa przeważnie sięją rzutowo i gęściej.

(b) O kasę włościańską. Grono mieszkańców Andrzejowa i wsi okolicznych zwróciło się do komisji gubernalnej w Piotrkowie, z prośbą o pozwolenie utworzenia włościańskiej kasy oszczędnościowej.

(z) Zalegalizowana ustawa. Piotrkowska komisja gubernalna do spraw stowarzyszeń i związków zarejestrowała ustawę arteli fabryki mechanicznej wyrobów późniejszych i trykotowych w Aleksandrowie p. n. „Postęp“.

Celem arteli jest produkowanie i zbity wyrobów trykotowych siłami zbiorowymi członków.

(r) Licytacja. W dniu 6 października b. r. w rządzie gubernalnym piotrkowskim odbędzie się licytacja publiczna na oddanie w dzierżawę dochodu z uboju bydła w rzeźni miejskiej w Piotrkowie na czas od 14 stycznia 1914 r. do 14 stycznia 1917 r.

Licytacja rozpocznie się od jednej czwartej części sumy teraźniejszej tenuty dzierżawnej do 14,281 rb. 50 kop.

Pragnący stanąć do licytacji obowiązani są złożyć kaucję w sumie 1,900 rb.

(r) Sen ocaleniem. Ze Zduńskiej Woli donoszą: obywatelowi tutejszemu p. Kellowi sniło się w nocy, że złodziej otwiera szufladę, w której leżały pieniądze. K. zerwał się, podszedł do biurka, szuflada jednak była nieruszona. W tejże chwili rozległ się huk i sufit nad łóżkiem K. załamał się. K. uniknął śmierci, jedynie dzięki temu, że stał wtedy przy biurku.

(x) Pożar od pioruna. W środe ubiegłą podczas burzy, jaka szalała w godzinach rannych nad Łodzią i okolicą, we wsi Puczniew, w pow. łódzkim, piorun uderzył w stodołę, należącą do włościanina Michała Wojtasa.

Pastwą pożaru stały się stodoła, napełniona po brzozi tegorocznymi zbiorami i obora, ubezpieczona na sumę 200 rb.

Straty dosięgają 2,000 rb.

Rozrywki i zabawy.

(:) „Corso“. Dyrekcja kabaretu „Corso“ (ul. Konstantynowska nr. 16), nie szczędzi zabiegów, by udoskonalać i tak już doborowy program.

To też wstępnym bojem zdobyła sobie mieszkańców Łodzi, którzy wraz z rodzinami chętnie spędzają po kilka godzin w gustownie odnowionym lokalu.

Dziś nowy i urozmaicony program.

Atrakeją wieczoru będzie walka francuzka, rozegrana przez damy.

(:) Z teatru „Casino“. — „O północy“ czyli „Klejnót Królowej“ taki jest tytuł demonstrowanego od dzisiaj w „Casinie“ dramatu w 4 aktach. Dramat ten został wykonany przez najlepszych artystów włoskich; wykonanie obrazu dowodzi do jakiej doskonałości doszła technika kinematograficzna.

Nadzwyczaj ciekawe są sceny odtwarzające tajemnice i intrygi dworu królewskiego. Najefektowniejszym momentem dram. jest straszna eksplozja na aeroplanie, podczas lotu.

Wesoła komedia „Kapelusz Maksa“, w wykonaniu ulubieńca publiczności Maksa Lindera, ciekawe popisy

akrobacyjne oraz dziennik „Pathe” i „Gaumont” z ostatnimi wydarzeniami świata, dopełniają programu.

(.) Z teatru „Luna”. Na dzisiejszą zmianę teatr „Luna” zapowiada wspaniały program. Na uroczajną całość złoży się między innymi wspaniały dramat w 4 częściach p. t. „Chwila szczęścia... Hez cierni”, w wykonaniu artystów teatru królewskiego w Kopenhadze. Treść obrazu bardzo ciekawa przykuwa uwagę widza od samego początku. Pożatem demonstrowana będzie wesoła komedia „Wilus w Paryżu” w wykonaniu artystów francuskich i wiele innych obrazów.

(.) Z teatru „Oaza”. Od dziś do poniedziałku włącznie, demonstrowany będzie dramat w 6 częściach z życia bandytów amerykańskich p. t. „W kajdanach strasznej tajemnicy”.

Niezwykle ciekawa treść dramatu i doskonała gra artystów, stawiają ten obraz w szeregu pierwszorzędnych dzieł sztuki kinematograficznej.

Ze sceny i estrady.

Teatr Polski (Cegielniana № 68).

Dziś, w sobotę p. p., po cenach najniższych (wszystkie fotela i krzesła po 30 kop., balkony i amfiteatr po 20 kop.) dla młodzieży, znakomity utwór dramatyczny L. Staffa, „Wawrzyn”, wieczorem po raz drugi arcyzabawna komedia w 5 aktach M. Bałuckiego „Gęsi i Gąski”, która na pierwszym przedstawieniu podobala się ogólnie.

Jutro, w niedzielę, po południu po cenach niższych „Mąż z loterii”, wiecz. „Gęsi i Gąski”, M. Bałuckiego.

W poniedziałek, odbędzie się koncert tenora londyńskiej i paryskiej opery, p. Arnolda Altshula, którego głos prasa zagraniczna porównywa z głośnym śpiewakiem, Caruso.

Akompanjować będzie p. Jakowkin. Bilety po cenach premierowych sprzedaje kasa teatru Polskiego.

We wtorek, po raz czwarty „Gęsi i Gąski”, Bałuckiego.

Teatr Popularny (Konstant. 16).

Dziś, w sobotę, o godz. 8 po poł., po cenach najniższych (krzesła po 40 i 50 k., balkon po 25 i 30 k.) melodyjna operetka w 3 aktach, Falla, „Królowa miliardów”, z p. Rogińska w roli tytułowej. Wieczorem, po raz pierwszy w Łodzi głośna nowość repertuaru operetkowego, operetka w 3 aktach, Gilberta, p. t. „Sufrażystki”.

Operetka ta grana była z olbrzymim powodzeniem na wszystkich scenach.

Obsadę tej prześlicznej operetki stanowią: pp. Rogińska—Rene-malarz, Orwicz—Kamilla doktor, Szrzycka—Pulcherja-advokat, Górska—Baronowa de La Roche, oraz pp. Szezawiński—Cibolek-advokat, Kozłowski—Pongirard, Grodnicki—Cascadie i Cholewicz—Bouquete.

„Sufrażystki” wyreżyserował podług scenariusza warszawskiego p. Szezawiński.

W niedzielę, po poł. o godz. 8 po cenach niższych „Cnotliwa Zuzanna”, operetka, która zyskała sobie w Łodzi stałe powodzenie, wieczorem po raz drugi głośna nowość „Sufrażystki”.

We wtorek, po raz 3-ci „Sufrażystki”.

W środę, dnia 24 b. m., przedstawienie dla prenumeratorów „N. Kurjera Łódzkiego” operetka komiczna „Gri-Gri”, która cieszy się powodzeniem, a która wystawiona jest pod względem dekoracyjnym, jak i artystycznym doskonale.

Na Bałkanach.

Rokowania pokojowe.

KONSTANTYNOPOL, 19 września (wł.). Następne posiedzenie delegatów pokojowych bułgarsko-tureckich odbędzie się w poniedziałek a następane w środę.

SOFJA, 19 września, (wł.) — Koła polityczne omawiają żywo odstąpienie Demotiki przez Bułgarię na rzecz Turcji, kwestja ta stanowiła główną przeszkodę w rokowaniach pokojowych, obecnie nie ulega wą-

pliwości, że pokój niebawem zostanie zawarty.

Wrzenie w Albanji.

BIAŁOGROD, 20 września (wł.). Z Albanji nadchodzą wciąż niepokojące wieści. Issa Boletinac wysłał na pogranicze serbskie agitatorów, których zadaniem będzie zbuntować ludność tamtejszą. Kilku agitatorów takich aresztowano. Essad pasza, Boletinac, Bajramur i inni przywódcy ruchu antiserbskiego ściągają wojska i przygotowują się energicznie do walki. Essad pasza posiada podobno 24 armaty i 46 karabinów maszynowych.

Podobno 6 oficerów bułgarskich znajduje się w szeregach powstańców w charakterze instruktorów, a pomiędzy nimi ma być nawet pułkownik Markow. Bułgarzy wysłaćcy namawiają ludność albańską do powstania i obiecują jej poparcie rządu bułgarskiego w postaci dostarczenia broni, amunicji i pieniędzy. Wojska serbskie na granicy albańskiej zostały znacznie wzmocnione. Czarnogórze trzyma na pograniczu 2 brygady w ciągłej gotowości bojowej.

PARYZ, 20 września (wł.).—Prasa francuska występuje ostro przeciwko Albanji i zaznacza, że rząd prowizoryczny składa się w przeważnej części z opryszków. Zandarmi dopuszczają się gwałtów nad ludnością i obdzierają ją z mienia.

Przywileje za pożyczkę.

KONSTANTYNOPOL, 20 września (wł.).—Wysoka Porta udzieliła Francji wzamian za pożyczkę 700-miljonową szereg doniosłych przywilejów w portach morza Czarnego (Haliba, Herakleja, Neboli) a pozatem ważnych koncesji, dotyczących ruchu kolejowego w Azji Mniejszej.

Cholera w Serbji.

BIAŁOGROD, (wł.), 20 września. Według statystyki z dnia 16 b. m., stan cholery w całej Serbji jest następujący dotychczas zmarło na cholere 194, wyzdrowiało 180, znajduje się jeszcze na kuracji 632 osoby.

Większość ludzi są to niewolnicy swych narządów trawienia. Kto cierpi na niestrawność i zaparcia winien przyjmować od dawien dawna wypróbowaną wodę gorzką Franciszka Józefa jako pewny i łagodny środek przeczyszczający, który oczyszcza żołądek i kiszki, bez bólu i jest przyjemny w użyciu. Przy nadzwyczajnym bogactwie soli, kwasu siarczanego, prawdziwa woda gorzka Franciszka Józefa jest zalecana szczególnie w tych przypadkach, gdy zależy na tem, by chory przyjmował nieznaną ilość płynu. Dr. Löw, założyciel Wiedeńskiego Sanatorium tegoż imienia, pisze: Za pomocą naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa osiągałem zawsze dobre rezultaty już przy znacznie mniejszych dawkach, niż dawki niezbędne innych wód podobnych, działanie następowało szybko niezawodnie, bez wszelkich objawów ubocznych. Do nabycia w aptekach, składach aptecznych i składach wód mineralnych. r1405—1

Telegramy.

Zydzi — zagraniczni.

PETERSBURG, 19 września, (wł.) Minister spraw wewnątrz. polecił pozostawić w granicach państwa rosyjskiego tych żydów zagranicznych nie posiadających dowodów osobistych, którzy obecnie przebywają, zabroniło przeciw przyjazdu nowym.

Cholera.

ODESA, 19 września. (P.) — Przybyły tu główny inspektor lekarski Malinowski zapoznawał się z zarządzeniami przedsięwziętymi na wypadek cholery i był obecny na naradzie w zarządzie ziemskim.

Pomnik Stołypina.

KIJOW, 19 września. (wł.)—Dziś, o godz. 2 po poł., na placu przed gmachem rady miejskiej, odsłonięto

pomnik b. promjerowi, Piotrowi Stołypinowi. Po nabożeństwie, odprawionem przez metropolitę Flawjusza, wygłosił mowę protojerej Prozorow, poczem nastąpiło składanie wieńców.

Uroczystość odbyła się wobec tłumów publiczności, brały w niej udział wszystkie organizacje nacjonalistyczne rosyjskie.

Między innymi osobiście złożyli wieńce: prezes Rady ministrów, Kolkowcow i prezes Dumy, Rodzianko.

Ofiara lotnictwa.

SEWASTOPOL, 19 września, wł. Porucznik Czufutow podczas lotu w Eupatorji spadł. Aparat strzaskany. Lotnik i pasażer doznali lekkich obrażeń.

BUKARESZT, 19 września, p. — Minister wojny w imieniu króla złożył na zwłokach zmarłego lotnika Właica order „Pro virtuti militari”. Właicu wyświadczył wielkie przysługi lotnictwu rumuńskiemu. Pochowany został z honorami wojskowymi.

Sprzeniewierzenie.

HAMBURG, 19 września, wł. — Dziś rano aresztowano dwóch dyrektorów banku Hanzeatyckiego. Bank zamknięto zupełnie, ponieważ kapitał zakładowy, noszący dwa i pół miliona marek uważał za stracony, jak również wkłady około 600 tysięcy marek prawdopodobnie przepadną.

Podróż napowietrzna.

PARYZ, 19 września (wł.).—Lotnik niemiecki Friedrich udaje się przez Holandję do Berlina, a stamtąd do Petersburga.

Pastor morderca.

NOWY JORK, 19 września, wł. — W znanej aferze Schmidta donoszą jeszcze, że podczas rewizji u niego w mieszkaniu znaleziono kilkadziesiąt metryk używanych do poświadczania śmierci, co dowodzi, że pastor planował dalsze morderstwa.

Sledztwo ustaliło, że Schmidt nazywa się inaczej jest pastorem i nie pochodzi z Aschapsenburgu.

Bezrobocie w Anglii.

LONDYN, 19 września (wł.).—Służba omnibusowa zastrajkowa już zupełnie, ani jeden omnibus nie chodził po mieście.

LIWERPOOL, 19 września (wł.). Do obecnego strajku kolejarzy przyłączyło się jeszcze 150 robotników transportowych.

LONDYN, 20 września. (wł.) — Ministerjum spraw wewnętrznych podjęło się pośrednictwa pomiędzy pracodawcami i pracownikami w strajku omnibusowym, żądając od obu stron wysłania delegatów, celem nawiązania rokowań. T-wa kolejowe poczyniły znaczne ustępstwa na rzecz strajkujących i pierwsze wyciągnęły rękę do zgody. Na dworcu w Creve strajkuje jeszcze 500, w Derby 200, w Manchesterze 5000 robotników kolejowych.

O „grubą swawolę”.

POZNAN, (wł.), 20 września. Donosiliśmy swego czasu, że kiedy pani Aniela Tułodziecka po odsiedzeniu kaźni za urządzenie pogadek dla matek polskich, opuściła celę więzienną, przed gmachem więzienia tutejszego zebrał się znaczny tłum celem powitania dzielnej kobiety i urządził jej owację. Wówczas wkroczyła policja i w sposób niezwykle brutalny rozpedziła tłum, przyczem policjant Rauch wezwał jednego z uczestników p. Szuleca, aby udał się z do urzędu policyjnego. Obecni przytem zajęciu panowie oświadczyli, iż udadzą się wraz z Szulcem na oświadczenia w charakterze świadków.

Po przyprowadzeniu ich na odwach, komisarz policji uznał ich wszystkich za niebezpiecznych demonstrantów i oświadczył, iż zajęcie to uważa za „grubą swawolę” (określenie prawa pruskiego).

Na tem tle toczył się wczoraj przed tutejszym sądem lawniczym proces. Na ławie oskarżonych zasiadli, jako główni winowajcy pp. Zdzisław Rzepecki i St. Szulc a pozatem

Tadeusz Powicki, Zdzisław Mann, drukarz Jętkowiak, buchalter Niejaki, i Władysław Kunce, drukarz.

Oskarżenie opierało się na całym szeregu paragrafów karnych oraz na paragrafach o przekroczenie ustaw policyjnych i „grubą swawolę”. W charakterze świadków stawiali komisarz policji Ginter, policjanci Rauch i Miller. Ginter zeznał, iż zajęcie pod murami więzienia uważa za objaw „agitacji wielkopolskiej” (t. zw. wielki paragraf pruski), a głównym prowodyrem był p. Rzepecki.

Prokurator żądał ukarania p. Kuncego grzywną 15 marek, pozostałych zaś aresztem po trzy tygodnie.

P. Rzepecki pozatem miał być skazany na trzy miesiące więzienia za obrazę urzędnika policyjnego.

Wyrok brzmi: Powicki ulewiniiony, pozostali skazani zostają na kary pieniężne po 21 marek każdy, a pan Rzepecki ponadto za obrazę urzędnika policyjnego na 30 marek. W razie niemożności zapłacenia powyższej kary skazani zostają osadzeni w areszcie na termin w stosunku jednego dnia za każde trzy marki kary.

Pierwszy śnieg.

STRASBURG, 20 września, wł. W Wogezach spadł wczoraj pierwszy śnieg.

Brak pracy w Argentynie.

BERLIN, 20 września, wł. — Z Buenos Aires donoszą do pism tutejszych, że w Argentynie panuje wielki brak pracy. Przeszło 80 tysięcy ludzi znajduje się bez zajęcia. Pozbawieni są oni zupełnie środków do życia i obozują pod gołym niebem. Nie mają środków na wyjazd w głąb kraju, gdzie mogliby znaleźć jakikolwiek zarobek. Skutkiem nadmiernej podaży rąk płace zarobkowe spadły do minimum, zaś produkty żywnościowe doszły do niebywałej drożyzny. Pisma ostrzegają ludność przed niebezpiecznymi agentami, którzy pomimo tak opłakanych warunków werbują wciąż jeszcze emigrantów do Argentyny.

Zderzenie pociągów.

BERLIN, 20 września, (wł.) — Pociąg osobowy, idący z Kistryna do Berlina wpadł na stacji Münchleben na pociąg towarowy. 3 wagony pociągu osobowego wykołczyły się, wiele wagonów towarowych uległo zupełnemu zniszczeniu. 3 panie, jadące przedziałem II klasy zostały poważnie ranne.

Przewaga słowian w armji austriackiej.

BERLIN, (wł.), 20 września. Wczorajszy wieczorowy „Post” zamieszcza na czele numeru korespondencję z Wiednia, której autor rozwodzi się o słowianach w armji austriackiej i twierdzi, że żywioł słowiański unicestwia jednolitość armji. Podczas ostatniej mobilizacji żołnierze słowiańscy, a mianowicie słowaccy i cześcy, protestowali przeciwko wojnie z Serbią. Co gorsza, oficerowie czescy i słowaccy nie tylko, że nie występowali przeciwko podobnym niebezpiecznym demonstracjom, lecz sami wznosili okrzyki na cześć Serbji. Cesarzowi Franciszkowi Józefowi mówi się, że twierdzenia o słowiańskim duchu armji austriackiej są głupimi wymysłami, jednakże musi raz przyjść chwila przebudzenia. Austrii nie wolno powiedzieć, że słowianizm jest podstawą jej armji. Austrija przestała być państwem niemieckim.

Kongres obrony pracy.

BERNO Szw. 20 września (wł.).— Międzynarodowa komisja dla ochrony robotników powzięła następujące uchwały: Kobiety, bez względu na wiek, oraz młodzi robotnicy do 18

roku życia powinni pracować w zasadzie nie więcej, niż 10 godzin dziennie. Praca nocna robotników do 14 lat jest bezwzględnie, a do 18 lat w zasadzie wzbroniona.

Burza gradowa.

BUDAPESZT, (wt.), 20 września. Nad miastem Petynja przeszła gwałtowna burza gradowa. Grad wielkości pięści przebił dachy i ranił ludzi. Wszystkie druty i przewody elektryczne zostały zerwane. Miasto pozbawione światła. Wśród wielu rannych jest także burmistrz miasta.

Zerwanie się tamy.

BRUKSELA, 20 września. (wt.) Na kanale koło Ampoing zerwała się tama. Fale zalały całą okolicę, wyrządzając olbrzymie szkody. W kanałach zabrakło wody, skutkiem czego okręty osiadły na mieliźnie. Zegluga przerwano.

Kongres socjalistyczny.

JENA, 20 września. (wt.) — Radykali socjalistyczni ponieśli na wczorajszym posiedzeniu nową klęskę przy okazji debat nad stanowiskiem frakcji parlamentarnej s. d. podczas głosowania nad podatkiem dla pokrycia zbrojeń. Socjaliści, zgrupowani w parlamencie, jak wiadomo, głosowali wówczas za podatkiem, jako obciążającym wyłącznie klasy posiadające. Radykali zakwestjonowali takie postępowanie, lecz większość przychyliła się do punktu widzenia frakcji parlamentarnej.

Przeciw autonomji Irlandji.

LONDYN, 20 września. (wt.) — Na wczorajszym zebraniu przeciwników autonomji irlandzkiej wybrano na przywódcę wojny domowej dymisjonowanego generała Rychardsohna. Podczas wojny domowej kobiety i dzieci mają być wywiezione z Irlandji do Anglii.

Król grecki w Paryżu.

PARYŻ, 20 września. (wt.) — Król grecki przyjechał wczoraj o godzinie 7 wieczorem do Paryża w zupełnym incognito. Na dworcu powitali go adjutant Poincarego, Boulan-

ger, poseł grecki Romanos, oraz inni dostojnicy. Policja zamknęła dworzec dla publiczności. Król grecki odjechał niepoznany do hotelu przy ul. Tivoli.

Wczoraj król konferował z posłem greckim, dziś odbędzie konferencję z Pichonem, a wieczorem nastąpi przyjęcie go u Poincarego. Zachowanie się ludności obojętne.

Powstanie w Meksyku.

MEKSYK, 20 września. (wt.) Generał Olivares, który dostał się był do niewoli powstańców, a obecnie zbiegł i znajduje się w Meksyku, określa położenie armji powstańczej, jako krytyczne. Stosunki w armji powstańczej uległy zupełnej anarchji. Walki pomiędzy oficerami i żołnierzami powtarzają się coraz częściej, ponieważ już od kilku tygodni brak prowiantów i nie wypłacono żołdu.

Ze sportu.

Ruchliwa komisja sportowa przy Tow. sportowem „Union“ stara się doбором cyklistów spawić sportowcom prawdziwą niespodziankę i godną rozrywkę i tym razem zaangażowała na dzień jutrzejszy najsłynniejszych amatorów z Tow. cyklistów „Concordia“ w Berlinie, znanego w świecie sportowym z grona Tow. „Concordia“ przybywają do Łodzi pp.: Möder, Schrefeld, Hansen, Hellwig, Libenow i Adonat, zwycięzcy w biegu o wszechświatowe mistrzostwo amatorów w Berlinie. Drużyna ta zwyciężyła amatorów łódzkich, którzy zdobyli trzecią nagrodę, ciekawym jest wobec tego, jaki będzie rezultat biegów na torze w Helenowie, gdzie nasi matadorzy: Szenerstadt, Szymski, Müller i inni czują się panami sytuacji. Program obejmuje kilkanaście ciekawych biegów, które zaspokoją wymagania najwybredniejszych sportowców.

Dr. Sołowiejczyk,

ordynujący lekarz w szpitalu Czernonog-Krzyża, specjalista chorób **dzieci i wewnętrznych** powrócił z letnich wyjazdów przyjmuje chorych codziennie zrana regularnie od 9-10 r. i 5-6 po poł. ANDRZEJA 4, telef. 18-47

Dr. Med.
A. MARGOLIS
Zielona 6. Tel. 6-13. junior
Choroby żołądka i kiszek
Przyjmuje od 9-11 rano i od 4-7 po poł.

Biuro Nauczycielskie
KARPINSKIEJ
WARSZAWA, Nowosienna 4-a.
poleca: Nauczycieli, nauczycieli, wychowawczyń, bony, freblanki. Sprawdza Francuski, angielski, niemiecki z dobrimi rekomendacjami. 3468-5-1

Pensjonat „Savoy“
w Krakowie, ul. Krupnicza 22 I-p
urządzony z komfortem i oświetl. elektr. Łazienki. Teleron. Kuchnia wyborowa. Ceny przystępne.

A. Kartowski,
Konstantynowska 5.
Wejście przez sklep „Eugenji“, tel. 25-01, specjalista wycinania odcisków i wrosniętych paznokci powrócił z zagranicy, przyjmuje u siebie i poza domem

Akuszerka i choroby kobiece
Piotrkowska 120 tel. 31-82
Dr. med. S. Aronson
były asystent klinik berlińskich.
Przyjmuje: do 10 i pół rano i od 5-7 po po
w niedzielę od 11-1. 2892-1

Dr. Wołyński
były asystent kliniki Uniwersyt. Wrocławskiego (prof. Hinsberga) osiadł w Łodzi, jako specjalista chorób **uszu, nosa i gardła**
ul. Piotrkowska 89.
Godz. przyjęć: 10-12 rano, 4-6 pp., w niedzielę od 10-12, rano. Operacje, bronchioskopia, kąpiele elektr. świetlne. 2892-1

Antoni Lipiński
ADWOKAT powrócił.
obecnie mieszka przy ulicy
Konstantynowskiej Nr. 18. 3225-10

„Salon Mód“
Marja Głogowska
powróciła z Paryża.
Modele i Nowości
Piotrkowska 37, prawa oficyna II-gle piętro

SZKOŁA
Rysunku Malarstwa i Rzeźby
(studjowanie martej natury, głowy i aktu) przy szkole są osobne oddziały dla nauki dzieci oraz dla nauki rysunku fachowego
Kierownik J. LEMAN, Piotrkowska 120.

Nowość. Nowość. Nowość.
Wielki Wybór Kapeluszy Damskich
według ostatniej mody poleca
nowo otworzony magazyn
A. Jakóbowicza
Piotrkowska 16, w podwórzu.
r1373-3

Tow. Międzynarodowe Szkół Języków Berlitz

The Berlitz Schools of Languages

Towarzystwo anonimowe z kapitałem 7,200,000 fr.

w Szkołach Berlitz

nauczają od 30 lat.

350 szkół na całym świecie.

Lekcje oddzielnie i w grupach rano, po południu i wieczorem.

Lekcja próbna bezpłatnie.

Łódź,

Nowy Rynek Nr. 2

Warszawa
Bracka 13.

Tel. Nr. 10-63.

Jeżeli chcecie wyuczyć się obcego języka, nie znając go zupełnie; jeżeli chcecie udoskonalić się w języku, mając niewielkie pojęcie o nim; jeżeli chcecie poznać literaturę języka, który znacie w zupełności uczęszczajcie do

Szkoły Berlitz.

Począwszy od 29 Września codziennie będą tworzone nowe grupy

Języki wykładowe: francuski, angielski, niemiecki, rosyjski i polski. Zapisy przyjmuje się codziennie od 9 rano do 10 wieczorem. r1272-2

Varietè i Kabaret familijny

CORSO

Dyr. M. Portalo

DZIS OTWARCIE SEZONU.
20 nowych atrakcji.

Dyrekcja artystyczna W. Łętowski.

The Morgane elektr. efekty

ze śpiewami z Wintergarten z Berlina.

Moulin Rouge 4 damy

paryski. Kankan

Dorothee Röder

klasyczne tańce.

De la Rose

ros. duet

The Great Ylleroms

ekwilibryści Non plus Ultra.

Liserl Derfling

Wied. operet. śpiew.

Charlotte et Alfredo

muzyk. eksentr.

Chorolska

Romanse cygańskie.

The Okeans. Trio akrc. batyczne

2 damy-walka francuska.

Phylis Yoyce

angielska subretka.

Bethy Jörgensen

duńska etoile

i wiele innych.

Szczegóły w programach.

ZAKŁAD FREBLOWSKI

IDY JANOWSKIEJ

byłej słuchaczki wyższych pedagogicznych kursów w Warszawie.

Passaż-Szulca № 15.

Dzieci przyjmuje się od lat 4-8. Pogadanki, słojd, gimnastyka szwedzka i rytmiczna. Zapisy codziennie od 10-2 i 5-7 po południu.

Nowo wynaleziony **Aparat rachunkowy** Cena 45 k. z przesyłką

patentowany we wszystkich państwach świata. Służy do obliczenia w 1 sekundę każdego mnożenia, dzielenia, cen, ułamków dziesiętnych i procentów; w ciągu krótkiego czasu przeszło 500 tysięcy w użyciu. Poleca się wszystkim, szczególnie handlowcom, buchalterom, inżynierom, urzędnikom i uczącej się młodzieży. Wysyła się po otrzymaniu 45 kop. (można w markach pocztowych.) Adres: H. Billauer, Warszawa ul. Siłska 40 N.

MAGAZYN MEBLI

S. Książkowskiego

został przeniesiony z dn 1/14 lipca r. b. z ul. PIOTRKOWSKIEJ 207 na

na ul. Pustą Nr. 5.

Kursy pedagogiczno-freblowskie

Idy JANOWSKIEJ

Byłej słuchaczki wyższych pedagogicznych kursów w WARSZAWIE. Wykłady rozpoczęły się 22-go września. Patenty potwierdzone przez władze. 1409-9

Doktor Wilk

powrócił. Średnia 8.

Posiada na składzie: kompletne urządzenia jadalni, sypialni i kuchenne. Przyjmuje także wszelkie obstarunki wchodzące w zakres robót tapiearsko-stolarskich. Wykonanie solidne. Ceny przystępne. 3117-4

Tylko 3 dni. **CASINO** Tylko 3 dni.

przeszło 2 i pół godzinny program:

Dramat w 4 akt. **W północy** Dramat w 4 akt.

Sensacyjny dramat z bardzo efektownymi scenami w wykonaniu najlepszych artystów włoskiej firmy „ITALIA“.

Eksplzja na aeroplanie. **MAKS LINDER** w wspaniałej komedji **Nad program: Kapelusz MAKSA**

Tylko w teatrze

ODEON

Tylko 3 dni Tylko 3 dni
2 i pół godzinny program!

CYRKÓWKA

czyli ROMANS CYRKÓWKI

dramat w 4-eh wielkich aktach. Niebywała atrakcja dotychczas niewidziane efekty

Nad program:

POTOMSTWO LEONA

Wspaniała komedja w wykonaniu artystów firmy „GAUMONT“.

Nowootworzona

Szkoła Muzyczna

pod dyrekcją **A. HELFGATA**

Ul. Dzielna № 14, (w domu SS-rów Urysona).

Fortepian — Dr. Emil Wild, A. Gron, A. Hilsberg, J. Zozula, F. Krzyżanowski, L. Nasberg, R. Romaszko, B. Smidowicz, A. Turner. **Skrzypce** — A. Helfgat, J. Zieliński, L. Ortenberg. **Wiolonczela** — Mitnicki, Flet — A. Piselsohn, **Kornet** — A. Gruszkowski, na inne instrumenty dete — J. German. **Teorja muzyki, harmonji, kontrapunktu, operowo-symfoniczna i wojskowa instrumentacja** — A. Turner, **historja muzyki, historia sztuki i estetyki** — profesor von Müller, **Solfeggio i klasa śpiewu chóralnego** Dargużanski; **klasa kolektywna** (wykonanie i nauka kompozycji muzycznych ze strony stylowej, epoki kompozytora, treści muzycznej i duchowej) A. Helfgat **podgadanki o muzyce** — O. Müller; **muzyka kameralna i orkiestrowa** L. Ortenberg. Przy szkole znajdują się 1) specjalne kolektywne klasy fortepianowe i skrzypcowe z opłatą roczną rb. 30 Roczny kurs tej klasy przygotowuje do klas specjalnych fortepianu i skrzypiec; przyjmuje się do niej dzieci od 5—7 lat bez wszelkich przygotowań muzycznych. Klasa kolektywna daje pojęcie ogólne o muzyce, obznajmia z nutami i rytmem; dzieci śpiewają i piszą dyktando muzyczne; w początku kursu grupa ogólna, później o ile zajdzie potrzeba zostanie podzieloną na dwie grupy, 2) kursy wieczorowe dla miłośników muzyki, 3) klasa akompanjamentu operowego (dla przygotowania dyrygentów operowych i wirtuozów) 4) klasa gimnastyki rytmicznej według systemu Dalerose'a 5) kurs niedzielny ensemble wokalnego i instrumentacyjnego z opłatą miesięcznie rb. 1, do którego zapisywać się można bez przedwstępnych egzaminów 6) klasa przygotowująca na miano artysty-muzyka. Kurs odpowiada programowi konserwatorów cesarskich. Po akwizycji patent. Uczniowie szkoły w razie powołania do służby wojskowej mogą korzystać z odroczenia na zasadzie art. 61ª Ustawy o powinności wojskowej. Przyjmowanie nowowstępujących codziennie od 11—21 od 4—7. Szkoła posiada z frontu windę elektryczną, z której może korzystać Sz. publiczność. Pełny skład profesorów będzie oddzielnie ogłoszony. Urządzenie przy szkole specjalnej biblioteki muzycznej, dostarczanie nut fortepianów i innych instrumentów muzycznych powierzone zostało firmie Friedberg i Koo (Główny skład instrumentów w muzycznych, Piotrkowska 90).

Spiew **Muzyka** Smiech

Dokąd pójść?
Gdzie się zabawieć?

w Pathè Salonie

53 PIOTRKOWSKA 53

Wszystkie Opery,
Najnowsze Operetki,
Nowości Kabaretowe.

„RENDEZ-VOUS” święta eleganckiego.
w dni powszednie od 4 do 8 po południu.
Pathe Salon otwarty codziennie od g. 11 przed
południem do 12 w nocy.

Towarzystwo Sportowe, Oddział w Łodzi

Plac Sportowy „Helenów”

(osobne wejście)

W niedzielę d 21 września 1913 r o godzinie 3 po południu

Wielkie międzynarodowe wyścigi na rowerach

REWANŻ MISTRZOSTWA ŚWIATOWEGO

biegu drużyny krajów. Startują z Niemiec: ADOMAT, HANSEN, HELWIG, LIBBIENOW, MOEDER, SZREFELD, Startują z Rosji: BURNO, FAUREK, O. MUELLER, P. MUELLER, SZENERSTADT, SZYMSKI. (prócz wyżej) wzmiankowanych jeźdźców startują najlepsi amatorzy wszystkich tutejszych towarzystw sportowych. Ceny miejsc od 25 kop do 2 rb. 50 kop. Bilety wcześniej do nabycia od czwartku dnia 18 września r. b. w księgarni W-go R. Horna (wł. Winkopf), ulica Piotrkowska № 146. Każdy bilet daje prawo wolnego wstępu do Helenowa

Komisja Sportowa.

Ważne dla Pań!

SPECJALNY FRYZJERSKI SALON dla PAN

„EUGENA”

KARTOWSKA

Łódź, Konstanytnowska 5

TELEFON № 28-01

Poleca Szan. Paniom w Łodzi i okolicach

NAJPIĘKNIJSZE CZESANIE

mycie głowy z natychmiastowym wysuszeniem (Manieur) czyszczenie paznokci farbowanie włosów i wszelkie roboty w zakres perukarstwa wchodzące, jako to: laki turbanowe, war-kocze i postłsen, zawsze w najnowszym stylu wykonywane pod moim kierunkiem. Wyuczam upinania najnowszych tryzur w 5 lekcjach Abonament na miejscu i w domach.

2 Łódzkie Rzemieślnicze Tow. Pożyczkowo Oszczędnościowe

GŁÓWNA 9,

przyjmuje członków wydaje pożyczki, od których pobiera 6,0^o Przyjmuje wkłady oszczędnościowe, od których płaci od 4 do 6%, licząc takowy za każdy dzień; od dnia wkładu są zaprowadzone specjalne wkłady warunkowe i kto wpłaca 60 kop tygodniowo po 20 latach otrzymuje 1000 rubli. Dla udogodnienia składania Oszczędności Towarzystwo daje do domów skarbonki niklowo-pancerne, od których klucz przechowuje się stale w Towarzystwie. Biuro czynne codziennie od 10 do 1 pp i od 6-ej do 8 wieczór.

r1479-3

Tylko 3 dni!

Od dziś do poniedziałku demonstrowanym będzie wspaniały program między innymi

Tylko 3 dni!

Ze złotej serii „NORDISK”.

Chwila szczęścia... ileż cierń!

Wstrząsający dramat z życia współczesnego, w 4-ch częściach w wykonaniu artystów Królewskich w Kopenhadze; w roli głównej utalentowany artysta

W. HARRISON.

WILUS W PARYŻU

Wspaniała komedia z ulubieńcem publiczności, młodocianym Wilusem w roli głównej.

Ceny miejsc zwyczajne! Najlepsza orkiestra z miasta. P. S. Codziennie od poniedziałku do piątku włącznie od g. 3 i pół przedstawienie dla dzieci. Ceny miejsc dla dzieci 5 i 10 k., dla dorosłych 10 i 20 k. Zmiana programu co poniedz.

TEATR

TEATR

od dziś do poniedziałku wielki niebywały program!

„OAZA”

Róg Główny i Piotrkowskiej.

urządzony obecnie podług ostatniego wyrazu komfortu z zastosowaniem szeregu ulepszeń technicznych i udogodnień dla Publiczności.

Sensacja!

W kajdanych strasznej tajemnicy

Sensacja!

Sensacja!

Wstrząsający dramat w 6 wielkich częściach 2500 m. długości z życia amerykańskich bandytów. (pierwszy raz w Królestwie) 1. Piękna amerykańka 2. Szajka 3. Czarna ręka 4. Żywy nieboszczyk 5. Zemsta 6. Śmiertelny skok.

Pocz przedstaw dziś i jutro o g w 2 pop. poniedziałek o 5 pop. CENY MIEJSC: popularne od 22 do 75 k. ściśle do ich ilości uczn. 15

RENAISSANCE

„BAR”

RENAISSANCE

193 Piotrkowska 193

„Ceny przystępne”

We Wtorek d. 23 września przyjeżdża znakomity „Skrzypek Jonesco”

który stale będzie przygrywać w komplecie podczas OBIADU i wieczorem do godz. 2 w nocy. **Kuchnia wyborowa** pod zarządem pierwszorzędnego Kuchmistrza. **Bufet bogato** zaopatrzonej w wszelkiego rodzaju „trunki i przekąski”

PIWO wyłącznie Stryckie i Oryginalne!

„Ceny Przystępne”

„MUZYKA”

„MUZYKA”

BERNARD

Birenzweig

adwokat przysięgły powrócił

Zielona 11. r1451-3

ZGUBIONO WEKSLE.

- 1) Weksel na rbl. 300, wyst. Dawidowicz na zlec. Katz, ced. Frankenstein pl. 25/4 1914; 2) weksel na rbl. 80, wyst. Fuks na zlec. Katz, ced. Frankenstein pl. 15/1 1914; 3) weksel na rbl. 80, wyst. Fuks na zlec. Katz, ced. Frankenstein pl. 15/4 1914; 4) weksel na rbl. 72, kop. 50, wyst. W. Kutner na zlec. Katz, ced. Frankenstein pl. 10/4. Powyższe weksle są nieważne, znalazca zechce oddać takowe za wynagrodzeniem, ul. Staro-Zarzewska № 47/49 Katzowi; ostrzegam przed ich nabywaniem.

Krótką 9.

Sklepy ewens. z modnym oknem wystawowym do wynajęcia zaraz; telefon 30-34.

Lekarz Dentystka E. ARON

Pańska Nr. 39 Zielony Rynek. Sztuczne zęby, złote korony, mosty wykonywa tanio. Bez bólu: wrywanie, leczenie, plombowanie. Wieloletnia praktyka. r1403-2

Ogłoszenia drobne:

AIAIA! Szkoła kroju i szycia A. Kopydłowskiej cały kurs wieczorowy 10 rubli wydaje patenty. Sprzedaż form papierowych i manekinów. Piotrkowska № 115. 3451-1

A.A.A. Rutynowana nauczycielka zbiera komplet 7-letnich dzieci. Widzewska № 147. m. 38. 10-1. 3435-3

Angielską skórę i różne towary lokelowe na najlepiej kupię w fabryce i Tkackiego Związku Roboczego w Łodzi Zarzewska № 87. 3106-10

Baczności! Ostrzegamy wszystkich że prawdziwą skórę angielską oraz piękne plusze na męskie ubrania i gotowe spodnie które można nosić 5 lat dostad tylko **Piotrkowska Nr. 145 m. 34.** Posiadamy spodnie od rub. i Robotnikom ustępstwo. Handlującym duży rabat 3909-10

Do wynajęcia od 1-go Października na Pasazu-Mayera № 5, z frontu na drugiem piętrze 2 pokoje, przedpokój z wygodką. Wiadomość: na miejscu u stróża. r1397-6

Dla dwóch panów mieszkanie do wynajęcia z całodziennym utrzymaniem w osobnym umeblovanym pokoju przy bezdzietnej rodzinie. Nowy Rynek № 6 m. 27 3477-1

Hurtowy i detaliczny skład **resztek** na garnitury męskie, sakki i palta, suknie, bluzki i kostiumy damskie. Edmund Wasilewski, Łódź, ulica Katna № 36 r1229-10

Inteligentna panna izraelitka ze świadectwem z ukończenia rządowego gimnazjum medalistka poszukuje lekcji, lub kondycji (demi-place) specjalności: matematyka, rosyjski oraz obce języki. Adres: Pasaz-Bzula № 4, mieszka Goldenberga. 3428-3

Kredens pięknej budo wy do sprzedania za przystępną cenę u stolara. Piotrkowska 247. 3441-3

Lekcji na cztery koncertowej-wiedeńskiej udzielam. Zakatna № 80 m. 7 (przy Andrzeja) Wiadomość: 2 i pół - 4 i pół. 3456-2

Lokal z motorem ropowym 6-cio konnym do wynajęcia zaraz. Wiadomość: Brzeska № 18 przy Brzezińskiej. 3

Młody człowiek z czteroklasowym wykształceniem, katolik, poszukuje jakiegokolwiek zajęcia na miejscu, może też wyjechać. Oferty dla poszukującego. 3446-3

Magieli do sprzedania. Ul. Franciszkańska № 29. 3469-1

Obiady prywatne. Benedykta № 10 m. 2 róg Wólczańskiej. 3479-3

Pianina, fortepiany, nowe używane. Ceny najniższe na raty. Chodkowski Mikołajewska № 25. Telefon 2455. 3350-3

Placo. sprzedaje na dogodnych warunkach za gotówkę i na wypłatę. Ogrodnik Stoński Bruss-Zdrowie. 3219-4

Papier gazetowy na pudy do sprzedania. Wiadomość: w adm. „Nowego Kurjera Łódzkiego”, Zachodnia № 37. 3418-0

Plac z orawianą oficyną i studnią do sprzedania. Ul. Kwiatkowskiego № 28, Radogoszcz. 3470-3

Prośby, sprawy karne, apelacje, kasacje, kontrakty, korespondencje różnego rodzaju do instytucji rządowych i prywatnych. Dawid Maków Widzewska 36. 3350-1

Potrzebny uczeń do zakładu fryzjerskiego p. L. Krakauera Zielona № 3. 3457-2

Potrzebny subjekt do zakładu fryzjerskiego, ul. Konstantynowska № 75. 3452-3

Potrzebna sklepowa do sklepu win Gaganaszwiłł Konstantynowska № 13. 3474-2

Poszukuje się markiera zaraz r kancją rbl. 150. Wiadomość: Bar pod „Wiechą” Dziejna № 1. 3473-2

Pokój i pokój z kuchnią na czwartym piętrze zaraz do wynajęcia. Skwerowa № 13. 3472-2

Przyjmę na mieszkanie przyzwioitego pana. Wiadomość: ul. Konstantynowska № 33 m. 7.

Rosjanka, która ukończyła 8-kl. gimnazjum w Petersburgu, poszukuje lekcji prywatnych lub w szkole. Adres, Długa № 31, m. 9 od 12 - 2. 3445-5

Student Uniwersytetu Warszawskiego, izraelita (złoty medal) poszukuje lekcji. Konstantynowska № 15-81. 3123-15

Stroiciel fortepianów, pianin przyjmuję zamówienia na strojenia. Benedykta № 42. Sobczyński. 3465-2

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania w dobrym punkcie. Ul. Piotrkowska № 176. 3451-6

Sklep kolonialny do sprzedania z powodu wyjazdu. Rzgowska № 73.

Stanisław Kraskiewicz zgubił paszport, wydany z gminy Plecka Dąbrowa, pow. kutnowskiego, gub. warszawskiej. 3453-3

Stanisław Lauter zgubił paszport, z magistratu m. Zgierza, pow. łódzkiego, gub. piotrkowskiej. 3458-3

Wspólnika z 2000 rub. poszukuje do otworzenia w Łodzi optycznego interesu. Oferty składaj w redakcji Kurjera pod „Optyczny”

Władysława Janiec zgubił wid austriacki, wydany przez gubernatora m. Radomia, dn. 14/8, 1912 za № 372. 3476-2

Zoładkowo-chorym, w różnych objawach ich dolegliwości (katar żołądka i kiszek, obstrukcja, zawroty głowy, gazy, zgaga i t. p.) wskazał skuteczny środek domowy. Zapytania listowne z dołączeniem marki na odpowiedź, nadsyłać do Biura Ungra, Wierzbowa 8 w Warszawie sub „Zdrowie”.

Zaginął piesek, rasy „Szpic”, z długą, białą szerszą. Odprowadź o na ul. Zachodnią № 68, I piętro, front. 3471-2

Zaginął kwit lombardowy na 185 r za № 79760, wydany z lombardu, Zachodnia № 31. 3464-3

Zaginął paszport, wydany z gminy Zakrzew, gub. i pow. radomskiego na imię Tekli Tomask. 3.

Buchalterji

podwójnej, korespondencji i prawa handlowego, oraz wszelkiej biurowości, wyucza w krótkim czasie metodą praktyczną i przysparza na samodzielnie buchaltersko-korespondentów, długoletni szef biura Ake. Tow. Oferty pod „Buchalter-praktyk” w administracji niniejszego pisma.

Nieograniczone zaufanie

mają wszyscy do buljonu **MAGGI** w kostkach

s marką ochronną „krzyż gwiazda”, gdyż ten jest **najlepszy!**

MAGGI 1 kostka 3 kop.

Wszędzie do nabycia.